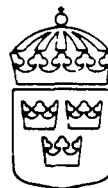

Regeringens proposition

1990/91:56

om tillfällig höjning av fastighetsskatten, m.m.

Prop.
1990/91:56

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 1 november 1990.

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

Erik Åsbrink

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att uttaget av den statliga fastighetsskatten för s.k. kommersiella lokaler tillfälligt höjs med en procentenhet vid 1992 och 1993 års taxeringar till 3,5 % av taxeringsvärdet. Höjningen skall gälla generellt för hela riket.

Vidare föreslås att Nynäshamns kommun inte skall omfattas av investeringsskatten på oprioriterade byggnadsarbeten som påbörjas efter den 31 december 1990.

Därutöver föreslås vissa kompletteringar i lagen (1990:608) om tillfällig begränsning av kommuners rätt att ta ut skatt.

Allmänna pensionsfonden föreslås bli befriad från skattskyldigheten även för fastighetsinkomster.

Lagen mot skatteflykt föreslås få fortsatt giltighet t.o.m. år 1993.

1 Förslag till Lag om tillfällig höjning av statlig fastighetsskatt

Härigenom föreskrivs följande.

I stället för vad som därom föreskrivs i 3§ första stycket b) lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt, skall procentsatsen för beräkningen av fastighetsskatten vid 1992 och 1993 års taxeringar uppgå till 3,5 i fråga om hyreshusenhet som huvudsakligen består av lokaler.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1991. Lagen gäller dock ej i fråga om fastighetsskatt för beskattningsår som har påbörjats före ikraftträdandet.

2 Förslag till
Lag om ändring i lagen (1989:471) om investeringsskatt för
vissa byggnadsarbeten

Prop. 1990/91:56

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1989:471) om investeringsskatt för vissa byggnadsarbeten¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §²

För byggnadsarbete, som påbörjas under tiden den 27 maj 1989—den 31 december 1991, skall investeringsskatt betalas till staten, om arbetet utförs i annan kommun i Stockholms län än Norrtälje och Södertälje samt i Uppsala och Häbo kommuner i Uppsala län och arbetet helt eller till övervägande del avser

För byggnadsarbete, som påbörjas under tiden den 27 maj 1989—den 31 december 1991, skall investeringsskatt betalas till staten, om arbetet utförs i annan kommun i Stockholms län än Norrtälje, Södertälje och *Nynäshamn* samt i Uppsala och Häbo kommuner i Uppsala län och arbetet helt eller till övervägande del avser

1. bensinstation, reparationsverkstad för motorfordon, parkeringshus eller sådan parkeringsanläggning som ej inrättas i anslutning till ny bostadsbebyggelse,

2. butiks-, kontors-, bank-, hotell- eller restauranglokaler,

3. förvaltningsbyggnad,

4. kyrkliga eller andra samlingslokaler eller nöjeslokaler,

5. sporthall eller annan idrottsanläggning,

6. bostadshus som uppförs utan statligt stöd och inte är avsett uteslutande för fritidsändamål, eller

7. bostadshus som är avsett uteslutande för fritidsändamål, om arbetet ingår i ett byggnadsföretag som omfattar mer än ett sådant hus.

Rivning av byggnad anses vid tillämpning av denna lag inte som byggnadsarbete.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1991.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1990:147.

² Senaste lydelse 1990:840.

3 Förslag till Lag om ändring i lagen (1990:608) om tillfällig begränsning av kommuners rätt att ta ut skatt

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1990:608) om tillfällig begränsning av kommuners rätt att ta ut skatt

dels att 1 och 2 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas två nya paragrafer, 3 och 4 §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Vid fastställande av skattesatsen för skatt till landstingskommun, primärkommun, församling eller kyrklig samfällighet får skattesatsen för åren 1991 och 1992 inte bestämmas högre än den skattesats som för år 1990 har gällt för respektive kommun, församling eller samfällighet. Beslutar en kommun, församling eller samfällighet om en högre skattesats än vad i föregående mening angetts skall den skattesats som gällde för år 1990 användas vid tillämpning av uppbördslagen (1953:272), lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m. och lagen (1988:491) om skatteutjämningsbidrag.

Den i första stycket angivna högsta skattesatsen gäller även om kommun eller församling bildas. Skattesatsen får i sådant fall inte bestämmas högre än vad som gällde vid den tidigare indelningen.

2 §

Har uppgifter omfördelats mellan landstingskommun och kommunerna inom landstingskommunen *eller mellan kyrklig samfällighet och församlingarna inom samfälligheten* skall den kommun, församling eller samfällighet vars *kosnader* minskat på grund av omfördelningen sänka sin skattesats så att *det sammanlagda* uttaget av skatt minskar med ett belopp som motsvarar *de* minskade *kosnaderna*. Företas inte en sådan sänkning skall vid tillämpningen av de i 1 § angivna lagarna användas en skattesats som motsvarar den som skulle ha gällt om bestämmelsen i första meningen följts.

Landstingskommun, kommun, församling eller kyrklig samfällighet får då omfördelning som avses i föregående stycke skett fastställa en högre skattesats än den som angetts i 1 § i den mån höjningen av utdebiteringen

Har uppgifter omfördelats mellan landstingskommun och kommunerna inom landstingskommunen skall den kommun vars *utdebiteringsbehov* minskat på grund av omfördelningen sänka sin skattesats så att uttaget av skatt minskar med ett belopp som motsvarar *det* minskade *behovet*. Företas inte en sådan sänkning skall vid tillämpningen av de i 1 § *första stycket* angivna lagarna användas en skattesats som motsvarar den som skulle ha gällt om bestämmelsen i första meningen följts.

Landstingskommun *eller* kommun får då omfördelning som avses i föregående stycke skett fastställa en högre skattesats än den som angetts i 1 § i den mån höjningen av utdebiteringen avser att täcka ökade kost-

ringen avser att täcka ökade kostnader som uppkommit vid omfördelningen. Den sammanlagda utdebiteringen av skatt till landstingskommunen och kommunen *respektive den kyrkliga samfälligheten och församlingen* får i sådant fall dock inte bli högre än den sammanlagda utdebiteringen av skatt till landstingskommunen och kommunen *respektive den kyrkliga samfälligheten och församlingen* som gällt för år 1990.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om storleken av den sänkning av utdebiteringen som skall företas respektive den största höjningen av utdebiteringen som får företas i samband med omfördelning av uppgifter enligt första stycket.

nader som uppkommit vid omfördelningen. Den sammanlagda utdebiteringen av skatt till landstingskommunen och kommunen får i sådant fall dock inte bli högre än den sammanlagda utdebiteringen av skatt till landstingskommunen och kommunen som gällt för år 1990.

3 §

Har uppgifter omfördelats mellan kyrklig samfällighet och församling eller mellan kyrkliga samfälligheter antingen genom omorganisation eller då kyrklig samfällighet bildats, ändrats eller upplösts skall den församling eller samfällighet vars utdebiteringsbehov minskat på grund av omfördelningen sänka sin skattesats så att uttaget av skatt minskar med ett belopp som motsvarar det minskade behovet. Företas inte en sådan sänkning skall vid tillämpningen av de i 1 § första stycket angivna lagarna användas en skattesats som motsvarar den som skulle ha gällt om bestämmelsen i första meningen följts. Samfällighet eller församling får då omfördelning som avses i första stycket har skett fastställa en högre skattesats än den som anges i 1 § i den mån höjningen av utdebiteringen avser att täcka ökade kostnader på grund av omfördelningen. Den sammanlagda utdebiteringen av skatt för berörda församlingar och samfälligheter får därvid inte överstiga det med utgångspunkt i det egna skatteunderlaget vägda genomsnittet av de skattesatser som gällde för för-

samlingarna och samfälligheterna för år 1990. Med eget skatteunderlag avses antalet skattekronor för beräkning av förskott på kommunalskatt för år 1990 enligt taxeringsnämndens beslut år 1989.

4 §

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om storleken av den sänkning av utdebiteringen som skall företas respektive den största höjningen av utdebiteringen som får företas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1991.

De nya bestämmelserna tillämpas på beslut om debitering av skatt som fattas av kommun, landstingskommun, församling eller kyrklig samfällighet efter den 7 november 1990.

4 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt

Prop. 1990/91:56

Härigenom föreskrivs att 7 § 3 och 4 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

3 m o m.¹ Staten, landstingskommuner, kommuner och andra menigheter samt pensionsstiftelser enligt lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m. m. frikallas från skattskyldighet för all inkomst enligt denna lag.

3 m o m. Staten, landstingskommuner, kommuner och andra menigheter, *allmänna pensionsfonden* samt pensionsstiftelser enligt lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m. m. frikallas från skattskyldighet för all inkomst enligt denna lag.

4 mom.² Understödsförening som inte bedriver till livförsäkring hänförlig verksamhet eller som enligt sina stadgar inte får meddela annan kapitalförsäkring än sådan som omfattar kapitalunderstöd på högst 1 000 kronor för medlem,

akademier, allmänna undervisningsverk, sådana sammanslutningar av studerande vid rikets universitet och högskolor i vilka de studerande enligt gällande stadgar är skyldiga att vara medlemmar, samarbetsorgan för sådana sammanslutningar med ändamål att fullgöra uppgifter som enligt nämnda stadgar ankommer på sammanslutningarna.

sjömanshus, företagareförening som erhåller statsbidrag, regional utvecklingsfond som avses i förordningen (1978:504) om överförande av vissa uppgifter från företagareförening till regional utvecklingsfond, regleringsförening som avses i lagen (1967:340) om prisreglering på jordbrukets område och i lagen (1974:226) om prisreglering på fiskets område,

allmänna försäkringskassor, erkända arbetslöshetskassor, personalstiftelser som avses i lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m. m. med ändamål uteslutande att lämna understöd vid arbetslöshet, sjukdom eller olycksfall, stiftelser som bildats enligt avtal mellan organisationer av arbetsgivare och arbetstagare med ändamål att utge avgångsersättning till friställd arbetstagare eller främja åtgärder till förmån för arbetstagare som blivit uppsagd eller löper risk att bli uppsagd till följd av driftsinskränkning, företagsnedläggelse eller rationalisering av företags verksamhet eller med ändamål att utge permitteringslöneersättning, bolag eller annan juridisk person som avses i lagen (1984:1009) om beslutanderätt för bolag eller annan juridisk person med uppgift att lämna permitteringslöneersättning, sådana ömsesidiga försäkringsbolag som avses i lagen om yrkesskadeförsäkring,

Allmänna pensionsfonden, Allmänna sjukförsäkringsfonden, Alva och Gunnar Myrdals stiftelse, Apotekar societetens stiftelse för främjande av farmacins utveckling m. m., Bokbranschens Finansieringsinstitut Aktiebolag, Bryggeristiftelsen, Dag Hammarskjölds minnesfond, Fonden för industriellt utvecklingsar-

Allmänna sjukförsäkringsfonden, Alva och Gunnar Myrdals stiftelse, Apotekar societetens stiftelse för främjande av farmacins utveckling m. m., Bokbranschens Finansieringsinstitut Aktiebolag, Bryggeristiftelsen, Dag Hammarskjölds minnesfond, Fonden för industriellt utvecklingsarbete, Fonden för indust-

¹ Senaste lydelse 1990:651.

² Senaste lydelse 1990:651.

bete, Fonden för industriellt samarbete med u-länder, Fonden för svenskt-norskt industriellt samarbete, handelsprocedurrådet, Jernkontoret och SIS – Standardiseringskommissionen i Sverige, så länge kontorets respektive kommissionens vinstmedel används till allmänt nyttiga ändamål och utdelning inte lämnas till delägare eller medlemmar, Nobelstiftelsen, Norrlandsfonden, Olof Palmes minnesfond för internationell förståelse och gemensam säkerhet, Stiftelsen Industricentra, Stiftelsen industriellt utvecklingscentrum i övre Norrland, Stiftelsen Institutet för Företagsutveckling, Stiftelsen Landstingens fond för teknikupphandling och produktutveckling, Stiftelsen för produktutvecklingscentrum i Göteborg, Stiftelsen Produktionstekniskt centrum i Borås för tekoindustrin – PROTEKO, Stiftelsen Produktutvecklingscentrum i Östergötland, Stiftelsen Småföretagsfonden, Stiftelsen för samverkan mellan Lunds universitet och näringslivet – SUN, Stiftelsen Sveriges teknisk-vetenskapliga attachéverksamhet, Stiftelsen UV-huset, Stiftelsen ÖV-huset, Svenska bibelsällskapets bibelfond, Svenska kyrkans stiftelse för rikskyrklig verksamhet, Svenska Penninglotteriet Aktiebolag, Svenska skeppshypotekskassan, Svenska UNICEF-kommittén, Sveriges exportråd, Sveriges turistråd, TCO:s internationella stipendiefond till statsminister Olof Palmes minne, Aktiebolaget Tipstjänst och Aktiebolaget Trav och Galopp.

frikallas från skattskyldighet för all annan inkomst än inkomst av näringsverksamhet som hänför sig till innehav av fastighet.

Vad som sägs i 6 mom. tredje och femte styckena har motsvarande tillämpning i fråga om stiftelse som avses i detta moment.

riellt samarbete med u-länder, Fonden för svenskt-norskt industriellt samarbete, handelsprocedurrådet, Jernkontoret och SIS – Standardiseringskommissionen i Sverige, så länge kontorets respektive kommissionens vinstmedel används till allmänt nyttiga ändamål och utdelning inte lämnas till delägare eller medlemmar, Nobelstiftelsen, Norrlandsfonden, Olof Palmes minnesfond för internationell förståelse och gemensam säkerhet, Stiftelsen Industricentra, Stiftelsen industriellt utvecklingscentrum i övre Norrland, Stiftelsen Institutet för Företagsutveckling, Stiftelsen Landstingens fond för teknikupphandling och produktutveckling, Stiftelsen för produktutvecklingscentrum i Göteborg, Stiftelsen Produktionstekniskt centrum i Borås för tekoindustrin – PROTEKO, Stiftelsen Produktutvecklingscentrum i Östergötland, Stiftelsen Småföretagsfonden, Stiftelsen för samverkan mellan Lunds universitet och näringslivet – SUN, Stiftelsen Sveriges teknisk-vetenskapliga attachéverksamhet, Stiftelsen UV-huset, Stiftelsen ÖV-huset, Svenska bibelsällskapets bibelfond, Svenska kyrkans stiftelse för rikskyrklig verksamhet, Svenska Penninglotteriet Aktiebolag, Svenska skeppshypotekskassan, Svenska UNICEF-kommittén, Sveriges exportråd, Sveriges turistråd, TCO:s internationella stipendiefond till statsminister Olof Palmes minne, Aktiebolaget Tipstjänst och Aktiebolaget Trav och Galopp

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1991 och tillämpas första gången vid 1992 ars taxering.

5 Förslag till Lag om ändring i lagen (1980:865) mot skatteflykt

Prop. 1990/91:56

Härigenom föreskrivs att ikraftträdandebestämmelserna till lagen (1980:865) mot skatteflykt skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Denna lag¹ träder i kraft den 1 januari 1981 och tillämpas på rättshandlingar som har företagits under tiden den 1 januari 1981 – den 31 december 1990.

Denna lag² träder i kraft den 1 mars 1983 och tillämpas på rättshandlingar som har företagits under tiden den 1 mars 1983 – den 31 december 1990.

Denna lag³ träder i kraft den 1 januari 1986.

Denna lag⁴ träder i kraft den 1 januari 1989.

Denna lag⁵ träder i kraft den 1 januari 1990.

Denna lag⁶ träder i kraft den 1 januari 1991.

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981 och tillämpas på rättshandlingar som har företagits under tiden den 1 januari 1981 – den 31 december 1993.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 1983 och tillämpas på rättshandlingar som har företagits under tiden den 1 mars 1983 – den 31 december 1993.

¹ 1980:865, senaste lydelse 1989:1037.

² 1983:75, senaste lydelse 1989:1037.

³ 1985:1013.

⁴ 1988:780.

⁵ 1989:1037.

⁶ 1990:000.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 1 november 1990

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden Engström, Hjelm-Wallén, S. Andersson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Hellström, Johansson, Lindqvist, G. Andersson, Lönnqvist, Thalén, Freivalds, Lööw, Molin, Sahlin, Larsson, Åsbrink

Föredragande: statsrådet Åsbrink, avsnitt 1 - 3, 5 och 6; statsrådet Larsson, avsnitt 4

Proposition om tillfällig höjning av fastighetsskatten, m.m.

1 Inledning

Regeringen har den 26 oktober 1990 beslutat skrivelse till riksdagen om åtgärder för att stabilisera och stärka den svenska ekonomin. I det sammanhanget angavs att det är påkallat att justera upp uttaget av statlig fastighetsskatt för vissa slag av fastigheter. Jag skall nu ta upp den frågan. I detta lagstiftningsärende kommer också att behandlas vissa andra frågor, nämligen en ändring i lagen (1989:417) om investeringskatt för vissa byggnadsarbeten, en ändring i reglerna om s.k. kommunalt skattestopp, allmänna pensionsfondens skattskyldighet för fastighetsinkomster samt en förlängning av tillämpligheten av lagen (1980:865) mot skatteflykt.

2 Uttaget av statlig fastighetsskatt

Bakgrund

Fastighetsbeskattningen består såvitt avser hyreshusenheter vid 1991 års inkomsttaxering dels av en löpande inkomstbeskattning under inkomstslaget annan fastighet, dels av en statlig fastighetsskatt. För vissa hyresfastigheter redovisas inkomsterna under inkomstslaget rörelse. Fastighetsskatten tas för närvarande ut med olika procenttal beroende på ägarförhållandena. Om ägaren är ett allmännyttigt bostadsföretag eller en s.k. äkta bostadsrättsförening uppgår skattesatsen till 1,4 %. För privatägda hyreshusenheter uppgår skattesatsen till 2,5 % och den är i det fallet också avdragsgill vid inkomstbeskattningen. Skatteuttaget baseras på 65 % av taxeringsvärdet.

Genom riksdagsbeslut år 1989 gäller dock en tillfällig höjning av fastighetsskatten avseende hyreshusenheter som huvudsakligen består av lokaler som är belägna i vissa kommuner i Stockholm-Uppsala-området (1988/89:FiU30, rskr. 327, SFS 1989:476). Höjningen innebär i det fallet att fastighetsskatten baseras på hela taxeringsvärdet.

Genom riksdagens beslut tidigare i år om skattereformen har också fastighetsbeskattningen förändrats i väsentliga hänseenden. Vid inkomstbeskattningen hänförs således juridiska personers inkomster i sin helhet till inkomstslaget näringsverksamhet och beskattas där med en 30-procentig skattesats. Fastighetsskatten har för hyreshusens del gjorts mer enhetlig och likformig. Den uppgår för hyreshusen till 2,5 % av hela taxeringsvärdet oberoende av ägareförhållandena. De nya reglerna gäller från och med inkomsttaxeringen år 1992.

2.2 Tillfällig höjning

Mitt förslag: Fastighetsskatten för kommersiella lokaler höjs tillfälligt vid 1992 och 1993 års taxeringar med en procentenhet till 3,5 % av taxeringsvärdet. Höjningen gäller i hela riket.

Skälen för mitt förslag: Fastighetsskatten på kommersiella fastigheter berör främst den privata tjänstesektorn där överhettningen har varit särskilt påtaglig under senare år. Inom den sektorn har inte heller den internationella konkurrensen samma återhållande verkan på priser och löner som i industrin. Det är därför motiverat att – i samband med de åtgärder för att stabilisera ekonomin som regeringen redovisar i den inledningsvis nämnda skrivelsen – tillfälligt höja uttaget av fastighetsskatt i fråga om kontor, butiker och andra kommersiella lokaler. Jag syftar här på den kategori byggnader som redan för närvarande är föremål för den tillfälliga höjningen av fastighetsskatten i Stockholm–Uppsala-området, dvs. kommersiella lokaler. Dessa hyreshusenheter består främst av lokaler som används till kontor, butiker, restauranger och liknande. Det är alltså fråga om andra hyreshusenheter än sådana som huvudsakligen används för bostadsändamål. I begreppet hyreshusenhet innefattas både hyreshus och tomtmark för sådan byggnad. Liksom vid den tillfälliga höjningen inom nämnda geografiska område bör avgränsningen för den nu föreslagna höjningen följa den indelning som tillämpas vid fastighetstaxeringen. De vid 1988 års allmänna fastighetstaxering av hyreshusenheter använda typkoderna 322–326 kan därför tjäna som ledning. Dessa avser således hyreshusenheter bestående av hotell eller restaurang, hyreshusenheter bestående av kiosk, hyreshusenheter bestående av parkeringshus, hyreshusenheter bestående huvudsakligen av lokaler samt hyreshusenheter bestående av kontor e.d. belägna inom industrimark.

Eftersom nämnda typkoder kan komma att få avgörande betydelse i detta sammanhang bör vid inkomsttaxeringen en oriktig kodning kunna frångås.

Jag föreslår således att skattesatsen vid uttaget av statlig fastighetsskatt höjs till 3,5 % för hyreshusenhet som huvudsakligen består av lokaler. Höjningen bör vara tillfällig och endast gälla vid 1992 och 1993 års inkomsttaxeringar. Den bör även gälla generellt i hela riket. Bestämmelserna bör tas in i en särskild lag som träder i kraft den 1 januari 1991. Äldre bestämmelser bör dock gälla i fråga om fastighetsskatt för beskattningsår som har påbörjats före ikraftträdandet.

Genom den föreslagna höjningen av fastighetsskatten för de berörda fastigheterna kan skatteintäkterna beräknas öka med ca 1 miljard kr. för vardera taxeringsåret.

Prop. 1990/91:56

3 Investeringsskatten

Mitt förslag: Investeringsskatten på oprioriterade byggnadsarbeten skall beträffande Nynäshamns kommun endast omfatta arbeten som påbörjas före den 1 januari 1991.

Skälen för mitt förslag: I syfte att dämpa aktiviteten på byggmarknaden och vidga utrymmet för produktion av nya bostäder infördes i Stockholmsområdet våren 1989 en tidsbegränsad skatt på bl.a. produktion av kontors- och butikslokaler och andra oprioriterade byggnadsarbeten (1988/89:FiU36, SFS 1989:471–473). Sedan den 9 februari 1990 är investeringsskatten 30 %. Skatten tas ut på byggnadsarbeten som påbörjas före utgången av år 1991. Under tiden den 9 februari–30 september 1990 omfattades även Göteborgsområdet av investeringsskatten (jfr 1989/90:FiU40, SFS 1990:840).

Som framgår av regeringens proposition om den ekonomiska politiken på medellång sikt finns det inte längre skäl att behålla investeringsskatten i Nynäshamns kommun (prop. 1990/91:39 s. 41). Efter utgången av år 1990 bör därför Nynäshamn inte längre omfattas av investeringsskatten.

4 Lagen om tillfällig begränsning av kommuners rätt att ta ut skatt

Riksdagen beslöt i våras (prop. 1989/90:150, bil. 4, FiU29, rskr. 359, SFS 1990:608) om en tillfällig begränsning av kommuners rätt att ta ut skatt. Beslutet innebär att kommuner, landstingskommuner, församlingar och kyrkliga samfundigheter för åren 1991 och 1992 inte får besluta ett högre skatteuttag än det som gällde för år 1990. Ett undantag gäller dock för det fall att uppgifter omfördelats mellan t.ex. kommun och landstingskommun. Skatteuttaget skall då beräknas med utgångspunkt i den växling som sker av kostnader mellan den kommun som lämnar över uppgifter och den som tar över uppgifterna.

Det finns anledning att nu ta upp frågan om vissa kompletteringar av bestämmelserna om ändring av skatteuttaget i de fall att kommun eller församling bildas. Vidare finns det skäl att ändra möjligheten till skatteväxling bl.a. i de fall att kyrkliga samfundigheter bildas, ändras eller upplöses. Det kan tänkas situationer då bestämmelserna om skatteväxling måste göras mera flexibla än de är i dag. Jag tänker då särskilt på situationer som kan uppkomma i samband med den av riksdagen beslutade och nu pågående reformeringen av den kyrkliga organisationen (prop. 1987/88:31 och 67, KU30, rskr. 181).

Lagen om tillfällig begränsning av kommuners rätt att ta ut skatt bör därför kompletteras i vissa hänseenden.

Mitt förslag: Lagen om tillfällig begränsning av kommuns rätt att ta ut skatt görs tillämplig även i de fall att en kommun eller församling bildas.

Dessutom öppnas en möjlighet för kyrkliga samfundigheter och församlingar att fastställa skattesatser på ett annorlunda sätt än vad som gäller för kommuner och landsting, då uppgifter omfördelats antingen genom omorganisation eller i samband med att en kyrklig samfundighet bildats, ändrats eller upplöst.

En samfundighet får höja skatten högst motsvarande den genomsnittliga sänkningen i de församlingar som berörs av omfördelningen. Den genomsnittliga sänkningen skall beräknas som ett sammanvägt genomsnitt med utgångspunkt i varje församlings sänkning och det egna skatteunderlag som låg till grund för beräkning av respektive församlings förskott på kommunalskatt för år 1990.

Vid det omvända förhållandet, dvs. när församlingar övertar uppgifter från samfundighet, får församlingarna högst höja sina skatteuttag på så sätt att det vägdade genomsnittet av höjningarna beräknat som nyss sagts inte överstiger samfundighetens sänkning.

Skälen för mitt förslag: Lagen om tillfällig begränsning av kommuners rätt att ta ut skatt innehåller inte någon uttrycklig bestämmelse om skattesatsens bestämmande i de fall en kommun eller församling bildas. Lagen bör ändras så att det klart framgår att det i ett sådant fall bör vara den skattesats som gällde för år 1990 vid den tidigare indelningen, som skall vara den högsta skattesats som får bestämmas för den nya kommunen eller församlingen. Om sålunda en kommun A har en skattesats på 16 kronor per skattekrona (kr/skr) och denna kommun delas i kommunerna B och C får var och en av dessa nya enheter bestämma ett skatteuttag som får uppgå till högst 16 kr/skr.

Vidare bör särskilt övervägas de situationer som uppstår då uppgifter överförs från församling till kyrklig samfundighet. Enligt lagens nuvarande lydelse skulle ett sådant överförande av uppgifter medföra att samfundigheten skulle få höja sin skattesats med endast så mycket som motsvarar den lägsta skattesänkning som företas i någon av de församlingar som ingår i skatteväxlingen. Det har visat sig att en sådan höjning i en del fall inte skulle vara tillräcklig och alltså kunna äventyra överförandet av uppgifter. Det är i en sådan situation inte heller ett praktiskt alternativ att skjuta upp överförandet bl.a. av det skälet att svenska kyrkans nya organisation i fråga om vissa kyrkliga samfundigheter, där övergångsvis undantag medgetts från de nya bestämmelserna, skall vara fullt genomförd vid utgången av år 1991. Det är också angeläget att kunna tillämpa skatteväxling för de samfundigheter som man beslutar att bilda i år. Önskvärda beslut om bildande av totala samfundigheter kan annars inte träda i kraft före år 1995, dvs. efter ordinarie val av kyrkofullmäktige år 1994.

Jag anser att det därför finns goda skäl att nu återkomma i frågan och föreslå en ändring av lagen även för dessa situationer. Ändringen bör emellertid inte gå så långt som till ett helt undantag för den kyrkliga organisationen. En lämplig lösning synes i stället vara att lagen ändras så att den ändrade eller bildade samfälligheten får höja sin skattesats med högst ett vägt genomsnitt av församlingarnas minskade skattesatser. Om en samfällighet upplöses får församlingarna på grund av omfördelningen på motsvarande sätt höja sin genomsnittliga utdebitering med högst samfällighetens skattesats.

En möjlighet bör också ges att genomföra skatteväxling när ett överförande av uppgifter redan har skett. En sådan situation kan föreligga om man vid en första skatteväxling har beaktat den s.k. avräkningspostens eftersläpning på två år och sedan avsett att göra ytterligare en reglering med hjälp av skatteväxlingsinstrumentet. Eftersläpningen beror på det avräkningssystem som tillämpas mellan staten och kommunerna/församlingarna.

Det nu sagda kan exemplifieras på följande sätt. Förutsättningen för exemplet är att en samfällighet övertar uppgifter från församlingarna A, B och C. Utdebiteringen i församlingarna före omfördelningen uppgår till 0,80, 1,00 respektive 1,15 kr/skr.

Församling	A	B	C
Utdebitering före omfördelning	0,80	1,00	1,15
Utdebitering efter omfördelning	0,30	0,25	0,25
Minskat utdebiteringsbehov (kr/skr)	0,50	0,75	0,90
Eget skatteunderlag enligt 1989 års taxering (antal skr)	3 661 884	1 129 290	2 801 452

Under förutsättning av att församlingarna sänker sina skattesatser motsvarande de angivna minskade utdebiteringsbehoven får samfälligheten höja sin skattesats med högst 0,68 kr/skr. Detta vägda genomsnitt får man fram genom att multiplicera varje församlings minskade utdebiteringsbehov med dess egna skatteunderlag och dividera summan av dessa produkter med summan av de egna skatteunderlagen:

$$\frac{0,50 \times 3\,661\,884 + 0,75 \times 1\,129\,290 + 0,90 \times 2\,801\,452}{7\,592\,626} = 0,68$$

Med eget skatteunderlag avses skatteunderlaget, inkl. underlaget avseende icke-medlemmar i svenska kyrkan, för beräkning av förskott på kommunalskatt för år 1990.

Mitt förslag innebär att lagtexten måste kompletteras på flera punkter. Lagtexten har då också undergått redaktionella förändringar.

4.2 Ikraftträdande

Mitt förslag: De nya bestämmelserna träder i kraft den 1 januari 1991, men skall tillämpas på beslut om debitering av skatt som fattas efter den 7 november 1990.

Skälen för mitt förslag: Det är mycket angeläget att de nya bestämmelserna blir tillämpliga så snart som möjligt, eftersom beslut om nästa års skattesatser måste fattas före årsskiftet. Det är emellertid inte praktiskt möjligt för riksdagen att fatta beslut så snart att kommuner och församlingar kan dröja med sina beslut om utdebiteringen för år 1991 till dess att författningen kommer ut från trycket. Av det skälet bör lagändringen kunna tillämpas redan innan författningen kommit ut från trycket. Jag föreslår därför att de nya bestämmelserna skall tillämpas redan från och med den 8 november i år, dvs. dagen efter den dag då propositionen kommer att lämnas till riksdagen.

5 Allmänna pensionsfondens skattskyldighet

Mitt förslag: Allmänna pensionsfonden frikallas från skattskyldighet för löpande fastighetsinkomster.

Skälen för mitt förslag: Allmänna pensionsfonden tillhör de subjekt som är inskränkt skattskyldiga. Enligt 7 § 4 mom. SIL är fonden endast skattskyldig för inkomst av näringsverksamhet som hänför sig till innehav av fastighet.

I en framställning den 20 juni 1990 har allmänna pensionsfonden, första, andra och tredje fondstyrelserna, hemställt att fonden skall frikallas från skattskyldighet för all inkomst. Fondstyrelserna pekar främst på att fondens nuvarande skattskyldighet för löpande inkomster av fastighet snedvrider placeringsförutsättningarna sedan fonden fått rätt att placera medel i fastigheter.

När ATP-systemet infördes år 1960 beslutades att den nyinrättade allmänna pensionsfonden bara skulle betala skatt på inkomst av annan fastighet enligt KL. Vid den tiden fick fonden enligt sitt reglemente inte äga och förvalta fast egendom annat än för eget bruk. Av det skälet saknade skattskyldigheten för fastighetsinkomster betydelse för fonden som placerare. Skattskyldigheten för allmänna pensionsfonden regleras, efter sloandet av den kommunala beskattningen för juridiska personer, i 7 § 4 mom. SIL. Den bestämmelsen lämnades i sak oförändrad i skattereformen. Fondens skattskyldighet omfattar endast löpande fastighetsinkomster medan reavinster är skattefria.

Skattereformen innebar således ingen förändring i allmänna pensionsfondens skattestatus. I RINKs betänkande (SOU 1989:33 s. 212-213) fördes dock ett resonemang om fondens skattskyldighet i anslutning till förslaget om avkastningsskatt på pensionsmedel. Utredningens slutsats blev att fondens avkastning inte borde träffas av någon sådan skatt, främst av det skälet att en beskattning skulle föra med sig en ökad rundgång av medel inom den offentliga sektorn.

Från och med den 1 januari 1988 har första, andra och tredje fondstyrelserna utökade placeringsmöjligheter. De kan nu bl.a. förvärva fastigheter i Sverige och utlandet. I fondstyrelsernas framställning om skattefrihet häv-

das att den utökade placeringsrätten inneburit att skattskyldigheten för fastighetsinkomster kommit i ett nytt läge. Ett bibehållande av nuvarande ordning skulle enligt styrelsernas mening göra det omöjligt för fastighetsplaceringar att konkurrera med placeringar i t.ex. obligationer där avkastningen är skattefri.

För egen del gör jag följande bedömning.

De förutsättningar som vid ATP-systemets tillkomst låg till grund för beslutet om allmänna pensionsfondens skattskyldighet har med tiden ändrats radikalt. Avsikten med att då hänföra fonden till den krets av subjekt som bara är skattskyldiga för löpande fastighetsinkomster var att undvika beskattning av den avkastning som fondens kapitalförvaltning genererade. Genom att de tre första fondstyrelserna från och med den 1 januari 1988 har fått möjlighet att förvärva fastigheter har skattskyldighetsfrågan kommit i ett annat läge.

Jag delar fondstyrelsernas uppfattning att ett bibehållande av fondens nuvarande skattesituation för med sig beskattningseffekter som på ett olämpligt sätt snedvrider fondens placeringsförutsättningar. Fastighetsplaceringalternativet kommer inte att på allvar kunna konkurrera med andra placeringar av skatteskal. Av fondstyrelsernas framställning framgår att fondens fastighetsplaceringar hittills skett genom förvärv av fastighetsbolag bl.a. till följd av de nuvarande skattskyldighetsreglerna. Det är olyckligt med en utformning av beskattningsreglerna som på detta sätt styr mot lösningar som från andra utgångspunkter kan vara mindre ändamålsenliga.

Av de nämnda skälen finns det anledning att nu ompröva fondens skyldighet att betala inkomstskatt.

Enligt min mening bör reglerna om skattskyldighet ändras så att den ursprungliga avsikten att undanta avkastningen på fondens kapitalförvaltning från inkomstbeskattning upprätthålls. Fonden bör därför befrias från skattskyldighet även för fastighetsinkomster.

Mitt förslag föranleder ändring i 7 § 3 och 4 mom. SIL.

6 Fortsatt giltighet av lagen mot skatteflykt

Mitt förslag: Lagen mot skatteflykt ges fortsatt giltighet t.o.m. år 1993.

Skälen för mitt förslag: Lagen (1980:865) mot skatteflykt, som trädde i kraft den 1 januari 1981, är tidsbegränsad. Dess tidsbegränsning har återkommande prövats av riksdagen, senast förra hösten (prop. 1989/90:50, SkU10, rskr. 96, SFS 1989:1037). Lagen gavs då fortsatt giltighet t.o.m. den 31 december 1990.

En kort tid före den senaste förlängningen av generalklausulens giltighetstid avlämnade skatteflyktsutredningen betänkandet (SOU 1989:81) Ny generalklausul mot skatteflykt. Utredningen har i huvudsak föreslagit följande. En bättre definition skall ges begreppet skatteflykt. Vid den ordinarie

taxeringen skall normalt sett civilrättsligt giltiga transaktioner godtas. Skatteflyktsfrågan skall prövas i en särskild process. Den ordinarie taxeringen skall inte ändras vid konstaterad skatteflykt. I stället skall en sanktion i form av en särskild avgift tas ut, utfyllnadsskatt, vilken skall motsvara den skatteförmån som skatteflykten inneburit. Utfyllnadsskatten tas ut hos den skattskyldige oavsett om skatteförmånen uppkommit hos denne eller någon denne närstående person.

Betänkandet har remissbehandlats. En sammanställning av remissyttrandena har upprättats och finns tillgänglig i ärendet (Dnr 6191/89).

I korthet kan remissopinionen i de övervägande antalet fall sägas vara avvaktande eller helt avvisande till utredningens förslag. Av de 25 remissinstanser som yttrat sig är majoriteten helt mot eller hyser betänkligheter mot delar av förslaget. Endast sex instanser uttalar sig för eller i huvudsak för förslaget.

Jag vill särskilt upphålla mig vid vad som anförts från riksskatteverkets sida. Verket framhåller bl.a. följande. Regeringsrätten har haft att ta ställning till frågan om skatteflykt i endast elva fall under åren 1981 - 1988. I tre av dessa har skatteflyktslagen ansetts tillämplig. Det finns dock förutsättningar för domstolsprövning av gällande generalklausul i ett mycket stort antal fall vari skatteförvaltningen driver process. Mycket talar för att låta nu gällande regler bestå åtminstone till dess de pågående processerna har avslutats. Härigenom uppnås ett bättre underlag för bedömning av om den nu gällande lagen är tillräcklig. Vidare bör en generell skatteflyktslag få ett mindre tillämpningsområde i det reformerade skattesystemet.

Jag delar RSV:s bedömning att det finns skäl att vänta med att pröva skatteflyktsklausulens utformning. En sådan prövning bör göras först då erfarenheter från tillämpningen av skattereformens regler föreligger. En ytterligare förlängning av skatteflyktsklausulens giltighetstid är därför ändamålsenlig. Jag föreslår på grund av det anförda en förlängning t.o.m. år 1993.

7 Upprättade lagförslag

I enlighet med det anförda har inom finansdepartementet upprättats förslag till

1. lag om viss tillfällig höjning av uttaget av statlig fastighetsskatt.
2. lag om ändring i lagen (1989:471) om investeringsskatt för vissa byggnadsarbeten.
3. lag om ändring i lagen (1990:608) om tillfällig begränsning av kommuners rätt att ta ut skatt.
4. lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt.
5. lag om ändring i lagen (1980:865) mot skatteflykt.

Lagförslagen under punkterna 1, 2, 4 och 5 är av enkel beskaffenhet. Lagrådets hörande skulle därför sakna betydelse beträffande de förslagen. Vad beträffar förslaget till lag om ändring i lagen om tillfällig begränsning av kommuners rätt att ta ut skatt är detta av brådskande natur. En fördröjning av det lagförslagets behandling skulle medföra avsevärt men. Yttrande av lagrådet över det lagförslaget bör därför inte heller inhämtas.

8 Hemställan

Prop. 1990/91:56

Föredragandena hemställer att regeringen föreslår riksdagen att anta lagförslagen.

Ärendet bör behandlas under innevarande riksmötes höstsession.

9 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandenas överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredragandena har lagt fram.